

3. Miben hasonlít, miben különbözik a nyomtatott betűhöz? A kezdés, a befejezés, az áthúzás helyének megbeszélése. Két vonalköz magas. Levegőben is gyakoroljuk az írását, majd vázolója az It.: 26. o.
4. A hosszú „tt” betű írásának, alakításának megbeszélése. Egy sor „t” és egy sor „tt” betűt írunk ezen az órán.

TAKÁCS JULIANNA
Dunaújváros

A dolgozatjavítás akaratnevelő ereje

1. A dolgozatjavítás témája

Szaklapokban, egymás közti beszélgetésekben magyar szakosok között kissé keveset tárgyalt téma a fogalmazások, dolgozatok írása, és még mostohább az azok javításáról történő beszélgetés, publikáció. Igaz, a Tantervi Utasításon kívül vannak kiadványok a téma igazi ismerőitől, így pl. Kerékgyártó Imre A fogalmazás tanítása c. munkája, amit minden kartársnak el kellene olvasnia; de itt a gyakorlati „lecsapódásról” szöveg: a dolgozatok javításáról, és a javítás hatásáról. Kicsinek látszó téma, hisz nem olyan sűrűn fordul elő, mint pl. egy költeménytárgyalás vagy egy nyelvtanlecke megtanítása, hisz néhány dolgozat van egy tanévben. De vannak feladatlapok és más írásbeli munkák is, amiket értékelni kell. Ezek javításával és a javítás akarat- és embernevelő erejével foglalkozom néhány gondolattal. De kiemelten a magyar irodalom dolgozatok javítására utalok a címben megjelölt céllal.

2. A tanulók várják a javítási órát

Hosszú pedagógiai pályámon még nem talákoztam olyan „rossz” vagy érdektelen gyerekekkel, akit ne érdekelt volna: hányas lett a dolgozata. (Ugyanúgy a feleletjegy is érdeklő, ha nem is mutatja.) Ez látszik abból is, hogy dolgozatírástól a javításig tízpercben, órán, vagy amikor alkalom nyílik, megkérdezzük: – Ki tetszett javítani a dolgozatot? Várják. Így aztán nem is lehet késni a javítással, pedig ha „összejön” 1–2 osztályé, sok estebe, délutánba kerül a munka, ezt mindenki tudja. Hogy a dolgozat írása és javítása valójában akaratnevelő erejű legyen a tanulóknál, ez komoly nevelői és módszertani munkával érhető el. De ugyanakkor a tárgyát szerető nevelőnek sem kis izgalom egy osztály dolgozatának javítása: munkájának felmérése is ez, bármilyen fárasztó is.

3. A javítási naplóról

Az irodalom dolgozatok javítására ún. javítási naplót vezetek. Ezt annál is inkább tettem eddig, mert mindig több osztályban tanítottam a magyart, és sokszor kellett megnéznem a régi eredményt és hasonlítani a jelenlegivel. Így minden tanuló dolgozatairól 5–8. osztályig feljegyzés maradt, amiből lemérhető javulása, ill. visszaesése. A dolgozatokat sorban javítom, közben kiírom a típushibákat, utána írom a szükséges megjegyzést. Ez a javítási naplóba is bekerül, és a dolgozat osztályzata. Itt az egyéni hibákra is nagyon kell figyelni. Végül összegzem az eredményt és átlagolok.

4. A javítás

A dolgozatok kijavítása és értékelése után következik tanórán a dolgozatjavítás, amit úgy várnak a gyerekek. Szerintem ezt nem lehet séma szerint tenni, mindig az adott helyzet adja meg a javítás menetét. De a tárgy tanítása szempontjából egyik legfontosabb lépésnek tartom, azért írom le gondolataim róla.

Óra elején étkelem a munkákat, foglalkozom a típushibákkal, amiket föl is jegyzünk, hogy a következőkben ne forduljanak elő (legalábbis olyan nagy számban). Név szerint kiemelem a jót – ilyenkor jó látni az örömteli arcokat –, és ez nagy biztatás a jövőre; de említek kirívó rosszat is, főleg, ha az már többször előfordult. De ez történik név nélkül is, hogy ne szégyellje magát miatta a tanuló. Észrevételem: ugyanaz a hiba ritkábban fordul elő a későbbiekben, amit így megbeszélünk, „lezárunk”. – Nagy izgalommal veszi kézbe minden tanuló a kijavított dolgozatot, de általában éppen csak belenéz, örömmel vagy szomorúan veszi tudomásul a kapott jegyet; aztán a szomszédjáé, barátjáé érdeklí jobban látszatra: az hányas lett. A dolgozat kijavítását egyénileg nagyon gondosan kell végezniök, és azt szigorúan ellenőrzöm is. A kapott jegy egy mérőöldkő a tanév folyamán a tárgy szempontjából. A naplóban is regisztrálódik, és mutatja a haladást vagy visszaesést. A minősítés nevelőereje főleg az akaratra nagyon döntő. Javítási órán sok gyerek elhatározza, hogy a következő dolgozata jobb lesz, erre vagy arra jobban vigyáz, javítja eredményét. Aki ezt komolyan gondolja, meg is látszik következő dolgozatának jegyein. A javítási napló alapján ezt én is könnyen ellenőrizhetem. – Javítási óra után mintha más lenne a tanulók nagy hányada, másképp mennek el mellettem, még beszédet is kezdenek a dolgozatról, mondják örömeiket, vagy hogy mi bántja őket. Bizonyítható, hogy ugyanaz a hiba ritkán fordul elő legtöbbjüknél. Ez pedig komoly elhatározásra vall, és az akaraterő e fokon történő szép fejlődésére. Ekkor már szégyelli, ha a következő dolgozata rosszabb, mint az előző. De ezek a gyerekek érzik is, hogy komolyan foglalkozom velük. Láthatóan mások lesznek, mert élményt jelentett számukra az értékelés, javulás, amit elhatározás követ, hogy jól sikerüljön a következő dolgozat is.

A tanárnak is öröm, ha látja az eredményt: vannak jó fogalmazók, helyesírók, szépen írók; a Pajtásban megjelent kis próbálkozások, pályázaton díjat nyert vagy éppen részt vett munkák. Az egyéni mellett osztályöröm is ez, és dicsőség az iskolának is. – Ha kikerülnek az általános iskolából, és néha találkozom velük, sokszor eszembe jut, hogy egy dolgozat javítása milyen hatással volt rájuk, sokat szinte kiserélt. Külön öröm, ha erre ők is emlékeznek.

SÁRÁNÉ LUKÁTSY SAROLTA
Szeged

A könyvtárhasználati ismeretek tematikája osztályok szerinti bontásban

Minden idők egyik legnagyobb pedagógusa, Comenius szavai szerint „a könyvek révén sokan lesznek tudóssá az iskolán kívül is; könyvek nélkül viszont senki sem lesz tudós, még az iskolában sem”. Három évszázad múltán egyre inkább érezzük szavainak igazságát, hiszen gyerekeinket csak úgy tudjuk önállóan gondolkodó, alkotásra, befogadásra és megújulásra mindig kész *személyiségekké* nevelni, ha állandó